

NOTITIE BETREFFENDE DE STATUS VAN *OXYCHILUS CAMELINUS*, EEN KNOFLOOKSLAK, IN ISRAËL

H.K. Mienis

Note concerning the status of *Oxychilus camelinus*, a garlic-snail, in Israel

Oxychilus (Hirania) camelinus (Bourguignat, 1852) has to be considered a natural element in the malacofauna of Israel. The statement by Riedel (1980 & 1998) that it is an introduced species, was most probably based on a misunderstanding. Natural populations of *Oxychilus camelinus* in Israel are confined to the extreme north: Upper Galilee and Mount Hermon. South of that region, in the hilly and mountainous regions characterized by a Mediterranean climate and vegetation, the closely related *Oxychilus (Hirania) renanianus* (Pallary, 1939) occurs.

De Poolse malakoloog prof. dr. A. Riedel heeft min-of-meer zijn hele leven gewijd aan de bestudering van één enkele groep van landslakken, die tot onlangs bekend stond als de Zonitidae. Hij moet dan ook als de specialist beschouwd worden op het gebied van deze roofslakken. In de afgelopen jaren is daarom menig monster uit Israël richting Warschau gegaan. Zelfs na zijn officiële aankondiging, dat hij gestopt was met het determineren van slakken vanwege steeds slechterwordende ogen, was hij toch altijd nog bereid om een blik te werpen op een interessante vondst (Mienis, 2002).

Het is dan ook jammer dat juist in enkele van zijn werken een onverklaarbare fout geslopen is wat betreft de status in Israël van *Oxychilus (Hirania) camelinus* (Bourguignat, 1852), familie Oxychilidae. Volgens Riedel (1980: 94) is deze soort 'ingeschleppt (?) nach Obergaliäa (Forcart in litt.), Damaskus, Baalbek, ...', welke bewering in Riedel (1998: 42) nog iets versterkt werd door het weglaten van het vraagteken. Ook elders wordt deze opvatting steeds weer herhaald waar hij deze soort behandelt. De vraag luidt nu: 'Hoe is Riedel aan deze opvatting gekomen?' Ik betwijfel ten zeerste of de informatie t gepubliceerde manuscript betreffende de landslakken van Israël schrijft Forcart zelf: 'Distribution: Southern Coastal Plain, Upper Jordan Basin, Southern Hermon'. Nergens een woord dat de soort in Israël als een ingevoerde slak beschouwd moet worden, terwijl dat wel het geval is bij typische allochtone soorten als *Zonitoides arboreus* (Say, 1816), *Eobania vermiculata* (Müller, 1774), enz.

Forcart's bewering betreffende de verspreiding van *Oxychilus camelinus* is voornamelijk gebaseerd op materiaal in de Nationale Mollusken Collecties van de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem (HUU) en de Universiteit van Tel Aviv (TAU). Het meeste materiaal in de HUU-verzameling werd of door mijn collega prof. J. Heller, of door mijzelf verzameld. Het is onze ervaring dat *Oxychilus camelinus* alleen maar onder natuurlijke omstandigheden in het meest noordelijke deel van Opper Galilea en op de berg Hermon voorkomt. Deze slak moet dan ook als een oorspronkelijk element binnen de malacofauna van Israël beschouwd worden. Hoe de soort in de zuidelijke kustvlakte terecht is gekomen, is nog steeds een raadsel. *Oxychilus camelinus* is daar door mij op twee vindplaatsen aangetroffen: een heel grote populatie in een tuincentrum in Kibbutz

Giv'at Brenner nabij Rehovot en in een aantal tuinen in Ramat Aviv (Mienis, 2002).

Direkt ten zuiden van de natuurlijke verspreiding van *Oxychilus camelinus* in Israel wordt deze slak afgelost door een nauwwerwante soort, *Oxychilus (Hirania) renanianus* (Pallary, 1939), eveneens een autochtone soort. De laatste komt voor in de heuvels en bergen, die gekarakteriseerd worden door een Middellandse Zeeklimaat en dito vegetatie.

Een interessante opmerking is nog dat het oorspronkelijke materiaal van Bourguignat (1852) uit een mengsel bestond van deze twee soorten. Slechts zijn materiaal van Baalbek (Libanon) behoorde tot de soort *Oxychilus camelinus* (type-lokaliteit aangewezen door Riedel, 1962), terwijl dat van Naplouse (= Nablus = Shechem) (Israël c.q. Palestina) tot de veel later beschreven soort *Oxychilus renanianus* behoorde.

Literatuur

- Bourguignat, J.R., 1852. Testacea novissima quae Cl. De Saulcy in itinere per orientem annis 1850 et 1851. 31 p. J.B. Baillièrre, Lutetiae.
- Mienis, H.K., 2002. Israel has its own Garlic snail: *Oxychilus camelinus*. Triton, 6: 28.
- Riedel, A., 1962. Materialien zur Kenntnis der Zonitidae des Nahen Ostens, nebst Besprechung der Gattung Eopolita Poll. im breiteren geographischen Rahmen. Annales Zoologici, Warszawa, 20(15): 261-298.
- Riedel, A., 1980. Genera Zonitidarum. Diagnosen supraspezifischer Taxa der Familie Zonitidae (Gastropoda, Stylommatophora). 197 p. Dr. W. Backhuys, Publisher, Rotterdam.
- Riedel, A., 1998. Genera Zonitidarum - Addenda et corrigenda (Gastropoda, Stylommatophora). 91 p. Polska Akademia Nauk, Muzeum i Institut Zoologii, Warszawa.

Adres van de auteur:
National Mollusc Collection
Berman Building
Department of Evolution, Systematics & Ecology
Hebrew University
91904 Jerusalem
Israel
E-mail: mienis@netzer.org.il